

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ**

МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо організації самостійної роботи та підготовки до практичних занять для здобувачів вищої освіти зі спеціальності «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг» денної та заочної форми навчання

Кропивницький -2025

Методологія сучасних наукових досліджень: метод. реком. щодо організ. самот. роб. та підгот. до практ. занять для здобув. вищої освіти зі спеціальності «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг» денної та заочної форми навч. / [уклад. М.В. Семикіна, В.В. Зайченко]; Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. Кропивницький : ЦНТУ, 2025. – 61 с.

Укладачі:

д.е.н., проф. **Семикіна М.В.**,

д.е.н., проф. **Зайченко В.В.**

Рецензенти:

Бугаєва М.В., к.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи Центральноукраїнського національного технічного університету;

Нісфоян С.С., к.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи Центральноукраїнського національного технічного університету.

Схвалено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи ЦНТУ. Протокол від «26» березня 2025 року № 14.

© Семикіна М.В. 2025

© ЦНТУ, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	10
3. СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ: ТЕМИ, ПЛАН, РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	11
Семінарське заняття №1.	13
Тестові завдання для самоконтролю знань.....	13
<i>Проблемні питання для дискусії.....</i>	16
Семінарське заняття № 2.	17
Тестові завдання для самоконтролю знань (семінарське заняття № 2)	17
<i>Проблемні питання для дискусії.....</i>	19
Семінарське заняття № 3.	20
Тестові завдання для самоконтролю знань (семінарське заняття № 3)	20
<i>Проблемні питання для дискусії.....</i>	23
Семінарське заняття № 4.	23
Тестові завдання для самоконтролю знань (семінарське заняття № 4)	24
<i>Проблемні питання для дискусії.....</i>	26
Семінарське заняття № 5.	27
Тестові завдання для самоконтролю знань (семінарське заняття № 5)	27
<i>Проблемні питання для дискусії.....</i>	29
Семінарське заняття № 6.	30
Тестові завдання для самоконтролю знань (Семінарське заняття № 6).....	30
<i>Проблемні питання для дискусії.....</i>	33
Семінарське заняття № 7.	33
Тестові завдання для самоконтролю знань (семінарське заняття № 7)	34
<i>Проблемні питання для дискусії.....</i>	36
Семінарське заняття № 8.	37
Тестові завдання для самоконтролю знань (Семінарське заняття № 8).....	37
<i>Проблемні питання для дискусії.....</i>	40
4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОГО ЗМІСТУ	41
5. ТЕМИ ДЛЯ ДИСКУСІЙ (КОМАНДНА РОБОТА, МОЗКОВИЙ ШТУРМ)	43
6. ПРАКТИЧНІ КЕЙСИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ.....	47
7. ГЛОСАРІЙ.....	49
8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ	54
9. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ	56
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	58

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Методологія сучасних наукових досліджень» відіграє ключову роль у підготовці висококваліфікованих фахівців у сфері готельно-ресторанної справи та кейтерингу. Вона закладає фундамент для розуміння принципів, методів та інструментів наукового пізнання, необхідних для проведення самостійних досліджень, аналізу актуальних проблем галузі та розробки обґрунтованих управлінських рішень.

Знання, отримані в процесі вивчення цієї дисципліни, озброюють майбутніх професіоналів здатністю критично оцінювати інформацію, формулювати наукові проблеми, планувати та здійснювати дослідницькі проєкти, обробляти та інтерпретувати отримані дані. Це, у свою чергу, сприяє генеруванню нових ідей, впровадженню інновацій та підвищенню конкурентоздатності підприємств готельно-ресторанного бізнесу та кейтерингу.

Самостійна робота здобувача вищої освіти спрямована на формування практичних навичок роботи з рекомендованою літературою з метою критичного осмислення здобутих знань та поглибленого вивчення актуальних проблем у сфері готельних, ресторанних і кейтерингових послуг за допомогою методів наукових досліджень.

Самостійна робота здобувача передбачає:

- вивчення лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, електронних освітніх ресурсів за темами дисципліни;
- підготовку до практичних (семінарських) занять, до участі в дискусіях;
- підготовку наукових повідомлень, висновків на основі розгляду практичних кейсів, виконання індивідуальних завдань дослідницького змісту;
- розробку презентацій для участі в дискусіях, наукових семінарах;
- підготовку до контрольних заходів (модульного та підсумкового тестування);
- систематизацію та повторення навчального матеріалу;
- виконання тренувальних завдань, самостійне опрацювання питань для контрольних робіт, екзамену;
- самостійне поглиблене вивчення окремих тем і питань;
- підготовку тез доповідей, наукових статей, участь у наукових конференціях.

Ці методичні рекомендації розроблено з метою надання здобувачам вищої освіти зі спеціальності «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг» денної та заочної форми навчання необхідної підтримки у самостійному опрацюванні навчального матеріалу та якісній підготовці до практичних занять. Вони стануть вашим путівником у поглибленні теоретичних знань, розвитку практичних навичок дослідницької діяльності та успішному застосуванні методологічного інструментарію у вашій майбутній професійній діяльності.

Завдяки цим методичним рекомендаціям, що базуються на теорії, здобувачі зможуть опрацювати практичні кейси, взяти участь в інтерактивних заняттях (семінарах, командній роботі, ділових іграх) та виконати самостійні завдання, що сприятимуть: інтеграції знань з етики бізнесу в професійні контексти; розвитку критичного підходу до вирішення етичних дилем; удосконаленню навичок командної взаємодії та відповідального ставлення до роботи з науковою інформацією. Окрім того, зміст рекомендацій полегшує навігацію та пошук необхідних матеріалів: тем лекцій та семінарів, завдань для практичної підготовки (тестів, дискусійних питань), тлумачного словника, переліку питань до контролю та списку рекомендованих джерел.

Сподіваємося, що запропоновані матеріали сприятимуть вашому ефективному навчанню та професійному зростанню у динамічній сфері гостинності.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Методологія сучасних наукових досліджень» спрямована на формування у майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи та кейтерингу системи знань, умінь та ціннісних установок, що забезпечують соціально відповідальне й етичне проведення наукових досліджень та застосування їх результатів у професійній діяльності. Загальна характеристика та програма дисципліни наведена у таблицях 1 і 2.

Таблиця 1

Опис навчальної дисципліни «Методологія сучасних наукових досліджень»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Галузь знань <u>24 «Сфера обслуговування»</u> (шифр і назва)	Цикл фахової підготовки	
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність: <u>241 –Готельно-ресторанна справа</u> (шифр і назва) Освітня програма: <u>«Готельно-ресторанна справа»</u>	Рік підготовки:	
		5-й	5-й
		Семестр:	
		1-й	1-й
Тижневих годин навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 7	Освітній рівень: магістр	32 год.	16
		Практичні	
		16 год.	8
		Самостійна робота	
		102 год.	126
		Вид контролю	
екзамен	екзамен		

Програма навчальної дисципліни «Методологія сучасних наукових досліджень»

№п/п	Назва теми	Кількість годин (л/п/с) ¹	Завдання
<i>Змістовий модуль 1. Методологія, принципи та методи наукових досліджень</i>			
1	Лекція 1. Тема 1. Вступ до методології наукових досліджень План <ol style="list-style-type: none"> Предмет і завдання методології наукових досліджень. Наукове дослідження та його основні етапи: від вибору теми до публікації. Класифікація досліджень (фундаментальні, прикладні, міждисциплінарні) 	2/-/6	Підготовка презентацій для виступів. Підготовка до дискусій. Розгляд практичних кейсів. Рекомендовані джерела: [1-11; 21; 26; 29]
2	Лекція 2. Тема 2. Філософські основи наукового пізнання План <ol style="list-style-type: none"> Онтологічні та гносеологічні аспекти наукового пізнання: об'єктивність, істина, наукова картина світу. Методологічні принципи наукового пізнання (системність, доказовість, критичність, прагматичність та етична відповідальність). Філософія як основа формування наукового світогляду дослідника. 	2/-/6	Підготовка презентацій для виступів. Підготовка до дискусій. Розгляд практичних кейсів. Рекомендовані джерела: [11; 16; 18; 21; 26; 29]
3	Лекція 3. Тема 3. Методи наукового дослідження План <ol style="list-style-type: none"> Загальнонаукові методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція. Емпіричні методи: спостереження, експеримент, опитування (на прикладах з готельної індустрії) Теоретичні методи: моделювання бізнес-процесів у ресторанному бізнесі. 	2/2/6	Підготовка до дискусій. Підготовка презентацій для виступів. Розв'язання практичних кейсів. Рекомендовані джерела: [1-11; 16; 18; 21]
4	Лекція 4 Тема 4. Наукова проблема та її формулювання План <ol style="list-style-type: none"> Сутність наукової проблеми: 	2/2/6	Підготовка до дискусій. Підготовка презентацій для виступів. Розв'язання практичних кейсів. Рекомендовані джерела:

¹ Умовні позначення л/п/с – години на лекційні, практичні заняття та на самостійну роботу

	<p>відмінність від практичного завдання.</p> <p>2. Критерії вибору проблеми (актуальність, новизна, реалізаційний потенціал)</p> <p>3. Формулювання проблеми у контексті готельно-ресторанного бізнесу.</p>		<p>[1-12; 26; 29]</p> <p>Підготовка до тестування за модулем 1.</p>
Змістовий модуль 2. Планування наукового дослідження, експеримент та обробка даних			
5	<p>Лекція 5 Тема 5. Наукова гіпотеза та її перевірка План</p> <ol style="list-style-type: none"> Гіпотеза як основа дослідження: вимоги до формулювання. Приклади гіпотез у сфері ресторанного та готельного маркетингу. Експериментальні та статистичні методи перевірки. 	2/-/6	<p>Підготовка до дискусій. Підготовка презентацій для виступів. Розв'язання практичних кейсів. Рекомендовані джерела: [4; 10; 11; 16; 17; 26; 29]</p>
6	<p>Лекція 6 Тема 6. Планування наукового дослідження План</p> <ol style="list-style-type: none"> Структура плану наукового дослідження: мета, завдання, хронологія, ресурси. Визначення SMART-цілей для дослідження. Вибір методів дослідження для готельно-ресторанних проєктів. 	2/-/6	<p>Підготовка до дискусій. Підготовка презентацій для виступів. Розв'язання практичних кейсів. Рекомендовані джерела: [1-18]</p>
7	<p>Лекція 7 Тема 7. Науковий експеримент План</p> <ol style="list-style-type: none"> Види експериментів (лабораторні, польові, натуральні). Планування А/В тестування для оцінки ефективності рекламних кампаній готелів та ресторанів. Аналіз результатів експериментів на прикладі сфери гостинності: інтерпретація даних про завантаженість номерів. 	2/2/6	<p>Підготовка до дискусій. Підготовка презентацій для виступів. Розв'язання практичних кейсів. Рекомендовані джерела: [4; 11–15].</p>
8	<p>Лекція 8 Тема 8. Обробка та аналіз наукових даних в процесі наукових досліджень План</p> <ol style="list-style-type: none"> Статистичні методи (кореляція, регресія) для аналізу даних про доходи ресторанів та готелів. Візуалізація даних: інструменти для презентації результатів. 	2/2/6	<p>Підготовка до дискусій. Підготовка презентацій для виступів. Розв'язання практичних кейсів. Рекомендовані джерела: [4; 11–15].</p>

	3. Інтерпретація отриманих результатів дослідження у контексті готельного менеджменту.		Підготовка до тестування за модулем 2.
Змістовий модуль 3. Наукові роботи, дискусії, конференції. Академічна доброчесність			
9	Лекція 9 Тема 9. Наукова стаття та її структура План 1. Вимоги до структури та змісту наукових статей. 2. Стандарти оформлення наукових джерел. Правила оформлення списку використаних джерел в Україні. 3. Написання анотації для статті про тренди ресторанного бізнесу.	2/-/6	Підготовка до дискусій. Підготовка презентацій для виступів. Розв'язання практичних кейсів. Рекомендовані джерела: [11-15, 20; 22-24].
10	Лекція 10 Тема 10. Основні види наукових робіт. Магістерська робота, дисертація, монографія План 1. Основні види наукових робіт та їх роль для економіки та суспільства. 2. Особливості магістерської роботи: прикладні дослідження для готельно-ресторанного бізнесу; вимоги до новизни. 3. Дисертаційна робота: види, роль у розвитку науки та економіки. Вимоги до наукової новизни дисертацій. 4. Монографія як джерело глибокого аналізу наукових проблем.	2/-/6	Підготовка до дискусій. Підготовка презентацій для виступів. Розв'язання практичних кейсів. Рекомендовані джерела: [11-15, 20; 22-24].
11	Лекція 11 Тема 11. Наукові дискусії та конференції План 1. Форми наукових дискусій (панелі, круглі столи). Наукові конференції. 2. Підготовка презентації з використанням PowerPoint/Prezi. 3. Правила публічного виступу: як презентувати дослідження про ресторани інновації на науковій конференції.	2/2/6	Підготовка до дискусій. Підготовка презентацій для виступів. Розв'язання практичних кейсів. Рекомендовані джерела: [11-15; 25-28].
12	Лекція 12 Тема 12. Етика наукових досліджень План 1. Принципи академічної доброчесності. 2. Відповідальність за фальсифікацію даних (на прикладах з готельно-ресторанної сфери). 3. Інструменти перевірки на плагіат	2/2/6	Підготовка до дискусій. Підготовка презентацій для виступів. Розв'язання практичних кейсів. Рекомендовані джерела: [11-13; 20; 22; 23; 24].

	(«Antiplagiat», «Turnitin»).		Підготовка до тестування за модулем 3.
Змістовий модуль 4. Міждисциплінарні дослідження, наукові школи та дослідницькі напрями у сфері гостинності			
13	Лекція 13 Тема 13. Роль інформаційних технологій у наукових дослідженнях План <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль інформаційних технологій у проведенні сучасних наукових досліджень. 2. Доступ до інформації на основі інформаційних технологій. Бази даних для пошуку міжнародних публікацій про готельно-ресторанний бізнес. 3. Програмне забезпечення для аналізу даних. Онлайн-платформи для наукової комунікації. 	2/-/6	Підготовка до дискусій. Підготовка презентацій для виступів. Розв'язання практичних кейсів. Рекомендовані джерела: [4; 6; 11; 13; 14].
14	Лекція 14 Тема 14. Міждисциплінарні наукові дослідження План <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль міждисциплінарного підходу у проведенні наукових досліджень 2. Поєднання економіки, соціології та ІТ у дослідженнях готельно-ресторанної індустрії. 3. Методи інтеграції даних з різних дисциплін (наприклад: аналіз впливу соціальних мереж на бронювання номерів). 	2/-/8	Підготовка до дискусій. Підготовка презентацій для виступів. Рекомендовані джерела: [1; 2; 9; 10; 11]. Розв'язання практичних кейсів.
15	Лекція 15 Тема 15. Наукові школи та дослідницькі напрями у сфері гостинності План <ol style="list-style-type: none"> 1. Наукові школи та їх роль у розвитку науки, бізнесу, економіки. 2. Сучасні тенденції та напрями досліджень: клієнтський досвід, екологічні ініціативи. 3. Прогнозування розвитку галузі гостинності: сценарії для готельно-ресторанного бізнесу. 	2/2/8	Підготовка до дискусій. Підготовка презентацій для виступів. Розв'язання практичних кейсів. Рекомендовані джерела: [2; 4; 9; 10; 11]. Підготовка до тестування за модулем 4.
16	Лекція 16 Тема 16. Специфіка досліджень у сфері гостинності План <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка досліджень у готельно-ресторанній сфері. Вплив культурних особливостей на якість обслуговування. 	2/2/8	Підготовка до дискусій. Підготовка презентацій для виступів. Розв'язання практичних кейсів. Рекомендовані джерела: [2; 4; 9; 10; 11; 25]

	<p>2. Методологічні підходи: кількісні та якісні методи досліджень у готельно-ресторанній сфері.</p> <p>3. Актуальні проблеми: адаптація готельно-ресторанних комплексів до глобальних викликів та змін</p>		Підготовка до підсумкового тестування
	Разом	32/16/102	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системи знань, умінь та навичок щодо методології, організації та проведення сучасних наукових досліджень у сфері готельно-ресторанної справи, необхідних для розв’язання складних фахових завдань, генерування нових ідей та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Завдання дисципліни:

- ознайомити здобувачів з основними етапами, принципами та видами наукових досліджень;
- надати знання про методи збору, обробки та аналізу інформації, включаючи використання сучасних інформаційних технологій та баз даних;
- розвинути вміння формулювати наукові проблеми, визначати мету та завдання дослідження, висувати гіпотези;
- навчити застосовувати науковий, аналітичний та методичний інструментарій для дослідження ринків готельних та ресторанних послуг;
- сприяти розвитку навичок підготовки наукових текстів (статей, звітів, презентацій) та публічного представлення результатів досліджень;
- сформувати розуміння принципів академічної доброчесності та етики наукових досліджень;
- розвинути здатність до міждисциплінарного підходу при розв’язанні складних задач у готельно-ресторанній справі.

План лекцій і семінарських (практичних) занять спрямований на формування інтегральної, загальних (ЗК) та спеціальних компетентностей (СК), а також досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньо-професійною програмою для спеціальності «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг». Йдеться про такі компетентності, на формування яких спрямовано вивчення дисципліни:

Інтегральна компетентність

Здатність самостійно планувати, організовувати та проводити наукові дослідження у сфері готельно-ресторанної справи з використанням сучасних методологічних підходів, інформаційних технологій та міждисциплінарних знань для аналізу ринкових тенденцій, розв'язання складних фахових задач та генерування нових ідей в умовах неповної або обмеженої інформації, діючи на основі етичних міркувань та забезпечуючи зрозуміле донесення результатів.

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність до аналізу, оцінки, синтезу, генерування нових ідей.
- ЗК 5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

- СК 1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій, використовувати міждисциплінарні дослідження аналізу стану розвитку глобальних та локальних ринків готельних та ресторанных послуг для розв'язання складних задач розвитку готельного і ресторанного бізнесу.
- СК 12. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі готельно-ресторанної справи у мультидисциплінарних контекстах, у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації

Програмні результати навчання (ПРН)

- ПРН5. Оцінювати нові ринкові можливості, формулювати бізнес-ідеї та розробляти маркетингові заходи за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.
- ПРН6. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані, систематизувати й упорядковувати інформацію для вирішення комплексних задач професійної діяльності.
- ПРН12. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців, зокрема осіб, які навчаються.

Представлені методичні рекомендації є засобом для практичного втілення теоретичних знань, що відповідає вимогам ринку праці та суспільства.

3. СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ: ТЕМИ, ПЛАН, РЕКОМЕНДАЦІЇ

Семінарські (практичні) заняття з «Методології сучасних наукових досліджень» є ключовим етапом у засвоєнні дисципліни. Їхня роль полягає в активному застосуванні теоретичних знань, розвитку навичок аналізу наукових проблем, критичного мислення, ведення дискусії та формулювання аргументів.

Підготовка здобувачів до семінарських занять є обов'язковою, оскільки забезпечує глибше розуміння матеріалу, формує вміння самостійно опрацьовувати інформацію та готує до майбутньої науково-дослідницької діяльності.

Таблиця 3

Семінарські заняття: теми, план, рекомендовані джерела

№ п/п	Назва теми семінарського (практичного) заняття, рекомендовані джерела	Кількість годин	
		денна	заочна
1	<p>Методологія, принципи та методи наукових досліджень</p> <p>1) Предмет і завдання методології наукових досліджень у сфері ГРС.</p> <p>2) Наукове дослідження та його основні етапи: від вибору теми до публікації (на прикладі ГРС).</p> <p>3) Класифікація досліджень (фундаментальні, прикладні, міждисциплінарні) у готельно-ресторанній галузі.</p> <p>Рекомендовані джерела: [1-11; 16; 18; 21; 26; 29]</p>	2	2
2	<p>Наукова проблема та її формулювання в контексті готельно-ресторанного бізнесу</p> <p>1) Сутність наукової проблеми та її відмінність від практичного завдання у сфері ГРС.</p> <p>2) Критерії вибору наукової проблеми дослідження в готельно-ресторанній справі.</p> <p>3) Практика формулювання наукової проблеми у контексті готельно-ресторанного бізнесу.</p> <p>Рекомендовані джерела: [1-12; 26; 29]</p>	2	2
3	<p>Планування наукового дослідження</p> <p>1) Структура плану наукового дослідження у сфері готельно-ресторанної справи.</p> <p>2) Визначення SMART-цілей для наукових досліджень у готельно-ресторанному бізнесі.</p> <p>3) Вибір методів дослідження для готельно-ресторанних проєктів.</p> <p>Рекомендовані джерела: [1-18]</p>	2	2
4	<p>Методи обробки та аналізу наукових даних в процесі наукових досліджень</p> <p>1) Статистичні методи обробки та аналізу кількісних даних у дослідженнях готельно-ресторанної сфери.</p> <p>2) Якісні методи обробки та аналізу даних у дослідженнях готельно-ресторанної сфери.</p> <p>3) Візуалізація даних як інструмент представлення результатів наукових досліджень у ГРС.</p> <p>Рекомендовані джерела: [4; 11–15].</p>	2	2
5	<p>Підготовка наукової статті та виступу на конференції</p> <p>1) Вимоги до структури та змісту наукових статей.</p> <p>2) Стандарти оформлення наукових джерел та правила оформлення списку використаних джерел в Україні.</p> <p>3) Підготовка тез доповіді та презентації наукового дослідження для виступу на конференції з питань ГРС.</p> <p>Рекомендовані джерела: [11-15, 20; 22-24].</p>	2	2
6	<p>Академічна доброчесність та етика наукових досліджень</p> <p>1) Принципи академічної доброчесності у наукових дослідженнях.</p> <p>2) Розгляд ситуацій академічної недоброчесності у дослідженнях готельно-ресторанної сфери та їхні наслідки.</p> <p>3) Практичне використання інструментів перевірки на плагіат («Antiplagiat», «Turnitin» або аналогів).</p> <p>Рекомендовані джерела: [11-15; 25-28].</p>	2	2

7	<p>Міждисциплінарні дослідження, наукові школи та дослідницькі напрями у сфері гостинності</p> <p>1) Роль міждисциплінарного підходу у проведенні наукових досліджень готельно-ресторанної індустрії.</p> <p>2) Наукові школи та їхня роль у розвитку науки, бізнесу та економіки в контексті готельно-ресторанної справи.</p> <p>3) Сучасні тенденції та напрями досліджень у сфері гостинності: клієнтський досвід, екологічні ініціативи, цифровізація.</p> <p>Рекомендовані джерела: [1; 2; 9; 10; 11].</p>	2	2
8	<p>Особливості наукових досліджень у готельно-ресторанній сфері</p> <p>1) Специфіка досліджень у готельно-ресторанній сфері. Вплив культурних особливостей на якість обслуговування.</p> <p>2) Методологічні підходи: кількісні та якісні методи досліджень у готельно-ресторанній сфері.</p> <p>3) Актуальні проблеми: адаптація готельно-ресторанних комплексів до глобальних викликів та змін (на прикладі воєнних загроз).</p> <p>Рекомендовані джерела: [2; 4; 9; 10; 11; 25]</p>	2	2
	Разом	16	16

Семінарське заняття №1.
Методологія, принципи та методи наукових досліджень
План

- 1) Предмет і завдання методології наукових досліджень у сфері ГРС.
- 2) Наукове дослідження та його основні етапи: від вибору теми до публікації (на прикладі ГРС).
- 3) Класифікація досліджень (фундаментальні, прикладні, міждисциплінарні) у готельно-ресторанній галузі.

Рекомендовані джерела: [1-11; 16; 18; 21; 26; 29]

Готуючись до першого семінарського заняття з методології наукових досліджень, зосередьте свою увагу на розумінні того, що саме вивчає методологія та які завдання вона ставить перед собою у контексті готельно-ресторанної справи. Важливо усвідомити послідовність кроків, з яких складається наукове дослідження, починаючи від визначення теми і завершуючи публікацією результатів, бажано розглядаючи це на конкретному прикладі, пов'язаному з готельно-ресторанним бізнесом. Крім того, необхідно розібратися в різних видах наукових досліджень, таких як фундаментальні, прикладні та міждисциплінарні, розуміючи їхні особливості та вмючи наводити приклади їх застосування у готельно-ресторанній галузі.

Тестові завдання для самоконтролю знань

Тестові завдання для самоконтролю знань (семінарське заняття №1)

Виберіть одну правильну відповідь.

1. *Що є основним предметом вивчення методології наукових досліджень у сфері готельно-ресторанної справи?*
 - а) Управління персоналом готелю;
 - б) Технологічні процеси в ресторані;
 - в) Принципи, методи та інструменти наукового пізнання для дослідження галузі;
 - г) Маркетингові стратегії готельного бізнесу;
 - д) Санітарні норми в закладах харчування.
2. *Який етап є початковим у науковому дослідженні в готельно-ресторанній сфері?*
 - а) Аналіз отриманих даних;
 - б) Публікація результатів;
 - в) Вибір теми дослідження;
 - г) Формулювання висновків;
 - д) Збір первинних даних.
3. *До якого виду досліджень належить вивчення впливу рівня сервісу на задоволеність клієнтів готелю?*
 - а) Фундаментальне;
 - б) Міждисциплінарне;
 - в) Теоретичне;
 - г) Прикладне;
 - д) Методологічне.
4. *Яка основна мета фундаментальних досліджень у готельно-ресторанній галузі?*
 - а) Розробка конкретних рекомендацій для підприємств;
 - б) Вирішення нагальних практичних проблем;
 - в) Створення нових теоретичних знань та закономірностей;
 - г) Оцінка ефективності існуючих технологій;
 - д) Прогнозування ринкових тенденцій.
5. *Який вид досліджень передбачає інтеграцію знань з різних наукових дисциплін для вивчення явищ у готельно-ресторанній сфері?*

- а) Емпіричне;
 - б) Кількісне;
 - в) Якісне;
 - г) Міждисциплінарне;
 - д) Теоретичне.
6. *Який етап наукового дослідження безпосередньо передує формулюванню висновків?*
- а) Вибір теми;
 - б) Огляд літератури;
 - в) Збір даних;
 - г) Аналіз даних;
 - д) Висування гіпотези.
7. *До якого виду досліджень можна віднести розробку нової моделі управління якістю обслуговування в ресторанній мережі?*
- а) Фундаментальне;
 - б) Описове;
 - в) Прикладне;
 - г) Пошукове;
 - д) Теоретичне.
8. *Яке завдання не є типовим для методології наукових досліджень?*
- а) Визначення принципів проведення дослідження;
 - б) Розробка конкретних технологічних карт для страв;
 - в) Обґрунтування вибору методів дослідження;
 - г) Аналіз структури наукового знання;
 - д) Визначення етапів наукового процесу.
9. *Прикладом якого виду дослідження є вивчення історичних аспектів розвитку ресторанної культури певного регіону?*
- а) Прикладне;
 - б) Експериментальне;
 - в) Фундаментальне;
 - г) Маркетингове;

д) Соціологічне.

10. Який етап завершує наукове дослідження та робить його результати доступними для наукової спільноти та практиків?

- а) Аналіз даних;
- б) Формулювання гіпотези;
- в) Збір даних;
- г) Публікація результатів;
- д) Планування дослідження.

Проблемні питання для дискусії

1. Чим відрізняється «наукове дослідження» від «практичного досвіду» на прикладі оптимізації сервісу в готелі?
2. Які ризики виникають при виборі теми дослідження без аналізу актуальності для готельної індустрії?
3. Чому міждисциплінарні дослідження важливі для аналізу клієнтського досвіду в ресторанах?
4. Як визначити, чи є дослідження прикладним чи фундаментальним, на прикладі аналізу впливу соціальних мереж на бронювання номерів?
5. Чи може дослідження готельного комплексу бути одночасно науковим і комерційно успішним? Аргументуйте.

Семінарське заняття № 2.

Наукова проблема та її формулювання в контексті готельно-ресторанного бізнесу

План

- 1) Сутність наукової проблеми та її відмінність від практичного завдання у сфері ГРС.
- 2) Критерії вибору наукової проблеми дослідження в готельно-ресторанній справі.
- 3) Практика формулювання наукової проблеми у контексті готельно-ресторанного бізнесу.

Рекомендовані джерела: [1-12; 26; 29]

Готуючись до другого семінарського заняття, приділіть особливу увагу розумінню сутності наукової проблеми. Чітко усвідомте, чим вона відрізняється від звичайного практичного завдання, яке виникає у сфері готельно-ресторанного бізнесу. Розгляньте конкретні приклади ситуацій у готелях та ресторанах і спробуйте сформулювати їх як наукові проблеми. Далі, детально опрацюйте критерії вибору наукової проблеми. З'ясуйте, які чинники роблять проблему актуальною для дослідження у готельно-ресторанній галузі, що означає її наукова новизна та яким є потенціал практичного застосування результатів її вивчення.

Нарешті, підготуйтеся до практичного формулювання наукових проблем. Спробуйте самостійно сформулювати декілька наукових проблем, актуальних для готельно-ресторанного бізнесу, використовуючи отримані знання про їхню сутність та критерії вибору. Будьте готові обговорити та обґрунтувати свої формулювання під час заняття.

Тестові завдання для самоконтролю знань (семінарське заняття № 2)

Виберіть одну правильну відповідь.

1. *Що відрізняє наукову проблему від практичного завдання у готельно-ресторанній сфері?*
 - а) Практичне завдання завжди має негативний характер;
 - б) Наукова проблема потребує дослідження та пошуку нових знань для її вирішення; практичне завдання спрямоване на усунення поточної перешкоди;
 - в) Наукова проблема завжди вирішується силами одного працівника;
 - г) Практичне завдання є більш глобальним за наукову проблему;
 - д) Наукова проблема не потребує теоретичного обґрунтування.
2. *Який критерій є ключовим при виборі наукової проблеми дослідження в готельно-ресторанній справі?*
 - а) Простота збору даних;
 - б) Актуальність проблеми для розвитку галузі та наукового знання;
 - в) Можливість швидкого отримання результатів;
 - г) Наявність великої кількості вже існуючих досліджень;
 - д) Відповідність особистим інтересам дослідника.

3. *Що означає "наукова новизна" при виборі проблеми дослідження в готельно-ресторанному бізнесі?*
- а) Використання новітніх технологій у дослідженні;
 - б) Дослідження вже відомих проблем на новому об'єкті;
 - в) Отримання раніше невідомих знань або нових поглядів на існуючі проблеми;
 - г) Застосування відомих методів дослідження;
 - д) Дослідження проблеми, яка має великий практичний вплив.
4. *Який аспект відображає "реалізаційний потенціал" наукової проблеми у сфері ГРС?*
- а) Теоретична цінність отриманих знань;
 - б) Можливість публікації результатів у наукових виданнях;
 - в) Можливість практичного застосування результатів дослідження для покращення діяльності підприємств;
 - г) Складність методології дослідження; д) Обсяг необхідних фінансових ресурсів.
5. *Яке з наведених питань найімовірніше є прикладом наукової проблеми у готельно-ресторанній справі?*
- а) Як покращити швидкість обслуговування клієнтів у ресторані?
 - б) Який середній чек у ресторані за останній місяць?
 - в) Які чинники впливають на формування лояльності клієнтів до готельних мереж в умовах зростаючої конкуренції?
 - г) Скільки нових працівників потрібно найняти до готелю?
 - д) Яка собівартість нової страви в меню?
6. *Що є першим кроком у формулюванні наукової проблеми дослідження?*
- а) Визначення методів дослідження;
 - б) Виявлення та усвідомлення наявності проблемної ситуації;
 - в) Формулювання гіпотези;
 - г) Збір первинних даних;
 - д) Огляд існуючої літератури.
7. *Який критерій вибору наукової проблеми передбачає її значущість для розвитку теорії або практики готельно-ресторанної справи?*
- а) Доступність ресурсів;
 - б) Актуальність;
 - в) Простота дослідження;
 - г) Оригінальність дослідника;
 - д) Швидкість отримання результатів.

8. *Яке питання найкраще відображає наукову проблему, а не практичне завдання?*
- а) Як знизити витрати на закупівлю продуктів для ресторану?
 - б) Які психологічні механізми впливають на сприйняття клієнтами атмосфери ресторану?
 - в) Як збільшити кількість бронювань номерів у готелі на вихідні?
 - г) Який оптимальний графік роботи персоналу готелю?
 - д) Як покращити якість приготування певної страви?
9. *Що необхідно враховувати при оцінці реалізаційного потенціалу наукової проблеми в сфері ГРС?*
- а) Складність теоретичного обґрунтування;
 - б) Кількість наукових публікацій з цієї теми;
 - в) Можливість впровадження отриманих результатів у практику діяльності готелів та ресторанів;
 - г) Особистий інтерес дослідника до проблеми;
 - д) Наявність статистичних даних для аналізу.
10. *Який етап є завершальним у процесі формулювання наукової проблеми?*
- а) Визначення об'єкта дослідження;
 - б) Чітке та однозначне формулювання проблеми у вигляді питання або твердження;
 - в) Опис актуальності проблеми;
 - г) Обґрунтування вибору проблеми;
 - д) Визначення мети дослідження.

Проблемні питання для дискусії

7. Чому проблема адаптації готелів до воєнного стану є науковою, а не лише практичною?
8. Як визначити, чи має проблема «адаптації до постпандемічних умов» реалізаційний потенціал?
9. Чи можна формулювати наукову проблему без чіткого розуміння контексту локального ринку готельних послуг?
10. Які критерії актуальності слід враховувати при дослідженні впровадження digital check-in?
11. Чому деякі проблеми готельного бізнесу залишаються нерозв'язаними, навіть якщо вони описані в наукових роботах?

Індивідуальне завдання: підготовка презентацій до виступів, участь у розробці сценарію ділової гри, підготовка до ділової гри.

Семінарське заняття № 3.
Планування наукового дослідження
План

- 1) Структура плану наукового дослідження у сфері готельно-ресторанної справи.
- 2) Визначення SMART-цілей для наукових досліджень у готельно-ресторанному бізнесі.
- 3) Вибір методів дослідження для готельно-ресторанних проєктів.

Рекомендовані джерела: [1-18]

Для успішної підготовки до цього семінарського заняття ретельно опрацюйте лекції, а також рекомендовану літературу. Спробуйте на конкретних прикладах з готельно-ресторанної сфери самостійно скласти умовний план дослідження, визначивши його мету, завдання та основні етапи. Обов'язково потренуйтеся у формулюванні SMART-цілей для різних дослідницьких завдань у галузі. Заздалегідь обміркуйте, які методи дослідження (кількісні, якісні, комбіновані) були б найбільш ефективними для різних готельно-ресторанних проєктів та чому. Будьте готові активно обговорювати свої ідеї та аргументувати свій вибір під час заняття.

Тестові завдання для самоконтролю знань (семінарське заняття № 3)

Виберіть одну правильну відповідь.

1. *Який елемент є обов'язковим у структурі плану наукового дослідження у сфері готельно-ресторанної справи?*
 - а) Розгорнутий опис історії питання;
 - б) Детальна біографія дослідника;
 - в) Визначення мети та завдань дослідження;
 - г) Кошторис витрат на публікацію;
 - д) Перелік усіх можливих опонентів.
2. *Який принцип лежить в основі визначення SMART-цілей наукового дослідження?*
 - а) Складність, масштабність, абстрактність, розпливчастість, теоретичність;
 - б) Суб'єктивність, мінливість, амбітність, розмитість, тимчасовість;
 - в) Конкретність, вимірюваність, досяжність, релевантність, обмеженість у часі;

- г) Креативність, інноваційність, масштабність, реалістичність, довгостроковість;
- д) Комунікабельність, мотивованість, адаптивність, результативність, толерантність.
3. *Який метод дослідження найчастіше використовується для вивчення думки клієнтів готелю щодо якості обслуговування?*
- а) Експеримент;
- б) Моделювання;
- в) Опитування;
- г) Аналіз вторинних даних;
- д) Системний аналіз.
4. *Який елемент плану наукового дослідження визначає послідовність виконання окремих етапів роботи?*
- а) Мета дослідження;
- б) Завдання дослідження;
- в) Об'єкт дослідження;
- г) Хронологія дослідження;
- д) Ресурси дослідження.
5. *Яка характеристика SMART-цілі відповідає можливості її кількісного вимірювання?*
- а) Конкретність (Specific);
- б) Вимірюваність (Measurable);
- в) Досяжність (Achievable);
- г) Релевантність (Relevant);
- д) Обмеженість у часі (Time-bound).
6. *Який метод дослідження є найбільш доцільним для виявлення причинно-наслідкових зв'язків між зміною меню та рівнем прибутковості ресторану?*
- а) Спостереження;
- б) Опитування;
- в) Експеримент;
- г) Аналіз документів;
- д) Кейс-стаді.

7. Який розділ плану наукового дослідження містить перелік необхідних матеріалів, обладнання та фінансових засобів?
- а) Вступ;
 - б) Методологія;
 - в) Результати;
 - г) Висновки;
 - д) Ресурси дослідження.
8. Яка характеристика SMART-цілі вказує на її відповідність загальній меті дослідження та стратегічним цілям організації?
- а) Конкретність (Specific);
 - б) Вимірюваність (Measurable);
 - в) Досяжність (Achievable);
 - г) Релевантність (Relevant);
 - д) Обмеженість у часі (Time-bound).
9. Який метод дослідження передбачає глибоке вивчення окремого випадку або об'єкта (наприклад, успішного готельного комплексу)?
- а) Експеримент;
 - б) Опитування;
 - в) Статистичний аналіз;
 - г) Кейс-стаді;
 - д) Моделювання.
10. Який елемент плану наукового дослідження конкретизує шляхи досягнення поставленої мети?
- а) Мета дослідження;
 - б) Завдання дослідження;
 - в) Предмет дослідження;
 - г) Актуальність дослідження;
 - д) Наукова новизна.

Проблемні питання для дискусії

1. Чому SMART-цілі важливі для дослідження впливу сезонності на завантаженість готелів?
2. Які ресурси часто ігнорують при плануванні досліджень у готельному бізнесі?
3. Чи можна використовувати кількісні та якісні методи одночасно у дослідженні ресторанного меню?
4. Як змінити план дослідження, якщо експеримент з digital check-in (електронна реєстрація) показав неочікувані результати?
5. Чому хронологія етапів дослідження критична для аналізу динаміки клієнтських скарг?

Індивідуальне завдання: підготовка презентацій до виступів.

Семінарське заняття № 4.

Методи обробки та аналізу наукових даних в процесі наукових досліджень

План

- 1) Статистичні методи обробки та аналізу кількісних даних у дослідженнях готельно-ресторанної сфери.
- 2) Якісні методи обробки та аналізу даних у дослідженнях готельно-ресторанної сфери.
- 3) Візуалізація даних як інструмент представлення результатів наукових досліджень у ГРС.

Рекомендовані джерела: [4; 11–15].

Для ефективної підготовки до семінарського заняття № 4 "Методи обробки та аналізу наукових даних" уважно вивчіть лекційний матеріал, зосереджуючись на статистичних методах (кореляція, регресія) та якісних підходах до аналізу даних у готельно-ресторанній сфері. Розгляньте приклади застосування цих методів для аналізу доходів, задоволеності клієнтів тощо. Окрему увагу приділіть способам візуалізації даних – графікам, діаграмам – та їхньому значенню для наочного представлення результатів досліджень у ГРС. Подумайте, які інструменти візуалізації найкраще підходять для різних типів даних. Будьте готові обговорювати переваги та недоліки різних методів аналізу та візуалізації на конкретних прикладах з готельно-ресторанного бізнесу.

Тестові завдання для самоконтролю знань (семінарське заняття № 4)

Виберіть одну правильну відповідь.

1. *Який вид експерименту проводиться в штучно створених умовах для контролю більшості змінних?*
 - а) Польовий;
 - б) Натуральний;
 - в) Лабораторний;
 - г) Пілотний;
 - д) Повторний.

2. *Яка мета А/В тестування при оцінці ефективності рекламних кампаній готелів?*
 - а) Визначити загальний бюджет на рекламу;
 - б) Оцінити креативність рекламних матеріалів;
 - в) Порівняти ефективність двох різних варіантів реклами;
 - г) Проаналізувати демографічні характеристики цільової аудиторії;
 - д) Виміряти рівень задоволеності клієнтів після перегляду реклами.

3. *Який статистичний метод використовується для визначення наявності та сили зв'язку між двома кількісними змінними (наприклад, між рівнем цін на номери та завантаженістю готелю)?*
 - а) Регресійний аналіз;
 - б) Дисперсійний аналіз;
 - в) Т-тест Стьюдента;
 - г) Кореляційний аналіз;
 - д) Хі-квадрат.

4. *Який інструмент візуалізації даних найкраще підходить для відображення динаміки зміни завантаженості готелю протягом року?*
 - а) Кругова діаграма;
 - б) Стовпчаста діаграма;

- в) Лінійний графік;
 - г) Діаграма розсіювання;
 - д) Гістограма.
5. *Що означає позитивний коефіцієнт кореляції між витратами на рекламу ресторану та його доходами?*
- а) Збільшення витрат на рекламу призводить до зменшення доходів;
 - б) Зменшення витрат на рекламу не впливає на доходи;
 - в) Зі збільшенням витрат на рекламу, як правило, зростають доходи;
 - г) Між витратами на рекламу та доходами немає жодного зв'язку;
 - д) Витрати на рекламу є єдиним фактором, що впливає на доходи.
6. *Який вид експерименту передбачає проведення дослідження в реальних умовах функціонування готелю чи ресторану без втручання дослідника?*
- а) Лабораторний;
 - б) Польовий контрольований;
 - в) Натуральний;
 - г) Симуляційний;
 - д) Подвійний сліпий.
7. *Який статистичний метод використовується для прогнозування значення однієї залежної змінної на основі значень однієї або кількох незалежних змінних (наприклад, прогнозування доходів готелю на основі сезонності та маркетингових витрат)?*
- а) Кореляційний аналіз;
 - б) Дисперсійний аналіз;
 - в) Т-тест Стьюдента;
 - г) Хі-квадрат; д
 - д) Регресійний аналіз.

8. *Який інструмент візуалізації даних найкраще підходить для порівняння частки різних категорій номерів у загальному фонді готелю?*
- а) Лінійний графік;
 - б) Стовпчаста діаграма;
 - в) Діаграма розсіювання;
 - г) Кругова діаграма;
 - д) Гістограма.
9. *Інтерпретація даних про високу завантаженість готелю у певний період року дозволяє:*
- а) Знизити ціни на номери;
 - б) Зменшити кількість персоналу;
 - в) Прийняти рішення щодо оптимізації маркетингових зусиль та цінової політики;
 - г) Ігнорувати відгуки клієнтів;
 - д) Збільшити витрати на рекламу в цей період.
10. *Який вид експерименту проводиться в реальних умовах, але дослідник активно маніпулює однією або кількома незалежними змінними?*
- а) Лабораторний;
 - б) Польовий контрольований;
 - в) Натуральний;
 - г) Опитувальний;
 - д) Кейс-стаді.

Проблемні питання для дискусії

1. Які статистичні методи найкраще підходять для аналізу зв'язку між ціною номерів і завантаженістю готелю?
2. Чому візуалізація даних є ключовою для презентації результатів дослідження власнику ресторану?
3. Чому А/В тестування ефективніше лабораторних експериментів для оцінки рекламних кампаній готелів?
4. Чи можна інтерпретувати дані про завантаженість номерів без врахування зовнішніх факторів (наприклад, фестивалі)?

5. Чому результати експерименту з digital check-in (електронної реєстрації) можуть бути непереконливими для інших готелів?

Індивідуальне завдання: підготовка презентацій до виступів.

Семінарське заняття № 5.

Підготовка наукової статті та виступу на конференції

План

- 1) Вимоги до структури та змісту наукових статей.
- 2) Стандарти оформлення наукових джерел та правила оформлення списку використаних джерел в Україні.
- 3) Підготовка тез доповіді та презентації наукового дослідження для виступу на конференції з питань ГРС.

Рекомендовані джерела: [11-15, 20; 22-24].

Для успішної підготовки до семінарського заняття № 5 «Підготовка наукової статті та виступу на конференції» ретельно опрацюйте рекомендовані джерела [11-15, 20; 22-24], звертаючи особливу увагу на структуру та зміст наукової статті (вступ, методологія, результати, висновки). Ознайомтеся з чинними стандартами оформлення наукових джерел в Україні та правилами складання списку використаної літератури. Подумайте, як стисло та інформативно підготувати тези доповіді для конференції з питань готельно-ресторанної сфери. Також, обміркуйте ключові принципи створення ефективної презентації, включаючи візуалізацію даних та структуру виступу. Будьте готові обговорювати особливості написання різних розділів статті та ділитися ідеями щодо представлення результатів дослідження на науковому заході.

Тестові завдання для самоконтролю знань (семінарське заняття № 5)

Виберіть одну правильну відповідь.

1. *Який розділ є обов'язковим у структурі наукової статті?*

- а) Опис особистого досвіду автора;
- б) Рецензії на попередні роботи;
- в) Анотація (резюме);
- г) Кошторис дослідження;
- д) Подяка спонсорам.

2. *Яка інформація зазвичай не включається до анотації наукової статті?*

- а) Мета дослідження;
- б) Основні методи дослідження;

- в) Ключові результати;
 - г) Основні висновки;
 - д) Детальний опис методології.
3. *Який стандарт оформлення наукових джерел найчастіше використовується в Україні?*
- а) APA Style;
 - б) MLA Style;
 - в) Chicago Style;
 - г) ДСТУ (Державний стандарт України);
 - д) Harvard Style.
4. *Який елемент є обов'язковим при оформленні посилання на наукову статтю у списку використаних джерел?*
- а) Посада автора;
 - б) Кількість сторінок статті;
 - в) Назва статті;
 - г) Місце роботи автора;
 - д) Колір обкладинки журналу.
5. *Яка мета підготовки тез доповіді для наукової конференції?*
- а) Детально описати весь процес дослідження;
 - б) Опублікувати повний текст статті до конференції;
 - в) Стисло викласти основні положення доповіді для ознайомлення учасників;
 - г) Розмістити повний список використаних джерел;
 - д) Прорекламувати майбутні публікації автора.
6. *Який формат файлу є найбільш універсальним для презентації наукового дослідження на конференції?*
- а) .doc;
 - б) .xls;
 - в) .psd;
 - г) .pdf;
 - д) .html.

7. *Який елемент не є обов'язковим для слайду презентації наукового дослідження?*
- а) Назва доповіді та дані автора;
 - б) Ключові результати дослідження;
 - в) Візуальні матеріали (графіки, таблиці);
 - г) Основні висновки;
 - д) Повний текст дослідження.
8. *Яке правило є важливим при усному виступі на науковій конференції?*
- а) Читати доповідь дослівно з тексту;
 - б) Використовувати якомога більше складних наукових термінів;
 - в) Зрозуміло та лаконічно викладати основні ідеї;
 - г) Перевищувати відведений регламентом час;
 - д) Уникати відповідей на запитання аудиторії.
9. *Яка інформація обов'язково зазначається при оформленні посилання на монографію у списку використаних джерел?*
- а) Кількість ілюстрацій;
 - б) Наклад видання;
 - в) Прізвище та ініціали автора;
 - г) Формат обкладинки;
 - д) Назва видавництва іншою мовою.
10. *Яка мета розділу "Висновки" у науковій статті?*
- а) Детально описати методологію дослідження;
 - б) Навести повний перелік використаних джерел;
 - в) Узагальнити основні результати та підтвердити або спростувати гіпотезу;
 - г) Описати актуальність обраної теми;
 - д) Подякувати всім, хто допомагав у проведенні дослідження.

Проблемні питання для дискусії

1. Чому структура статті про тренди ресторанного бізнесу має відрізнятися від звіту для інвесторів?

2. Як переконатися, що анотація статті про готельний маркетинг є зрозумілою для нефакхівців?
3. Чому стандарти оформлення джерел критичні для міжнародних публікацій?
4. Які секції наукової статті найважливіші для презентації результатів A/B тестування?
5. Як уникнути плагіату при аналізі чужих досліджень про клієнтський досвід?

Індивідуальне завдання: підготовка презентацій до виступів.

Семінарське заняття № 6.

Академічна доброчесність та етика наукових досліджень

План

- 1) Принципи академічної доброчесності у наукових дослідженнях.
- 2) Розгляд ситуацій академічної недоброчесності у дослідженнях готельно-ресторанної сфери та їхні наслідки.
- 3) Практичне використання інструментів перевірки на плагіат («Antiplagiat», «Turnitin» або аналогів).

Рекомендовані джерела: [11-15; 25-28].

Для продуктивної підготовки до семінарського заняття № 6 «Академічна доброчесність та етика наукових досліджень» уважно вивчіть лекцію «Етика наукових досліджень» та рекомендовані джерела [11-15; 25-28], зосереджуючись на ключових принципах академічної доброчесності (чесність, самостійність, повага до інтелектуальної власності тощо). Розгляньте можливі ситуації академічної недоброчесності, зокрема плагіат, фальсифікацію даних у дослідженнях готельно-ресторанної сфери, та їхні наслідки для репутації та наукової цінності роботи. За можливості, ознайомтеся з інтерфейсом та основними функціями інструментів перевірки на плагіат, таких як «Antiplagiat» або «Turnitin» (або аналогів), щоб мати уявлення про їхнє практичне застосування. Будьте готові до обговорення етичних дилем, що можуть виникати в наукових дослідженнях у сфері гостинності, та важливості дотримання принципів академічної доброчесності.

Тестові завдання для самоконтролю знань (Семінарське заняття № 6)

Виберіть одну правильну відповідь.

1. *Який принцип є основоположним для академічної доброчесності в наукових дослідженнях?*
 - а) Конфіденційність особистих даних;
 - б) Фінансова прозорість;

- в) Чесність та оригінальність;
 - г) Політична нейтральність;
 - д) Соціальна відповідальність.
2. *Що з наведеного є прикладом академічного плагіату?*
- а) Цитування власної раніше опублікованої роботи;
 - б) Переказ ідеї іншого автора з обов'язковим посиланням;
 - в) Використання тексту іншого автора без належного цитування;
 - г) Спільна робота над дослідженням у співавторстві;
 - д) Обговорення наукової статті з колегами.
3. *Які можуть бути наслідки виявлення академічної недоброчесності у науковій роботі студента?*
- а) Публікація спростування;
 - б) Виплата штрафу;
 - в) Анулювання результатів роботи;
 - г) Подяка за виявлення помилки;
 - д) Заохочення до повторного дослідження.
4. *Який принцип академічної доброчесності передбачає посилання на використані джерела інформації?*
- а) Відповідальність;
 - б) Об'єктивність;
 - в) Повага до інтелектуальної власності;
 - г) Прозорість;
 - д) Компетентність.
5. *Яка ситуація в дослідженнях готельно-ресторанної сфери може бути розцінена як фальсифікація даних?*
- а) Використання узагальнених статистичних даних;
 - б) Проведення опитування серед обмеженої вибірки;
 - в) Навмисне спотворення результатів експерименту;
 - г) Залучення експертів для оцінки якості послуг;
 - д) Порівняння даних з попередніми дослідженнями.

6. *Яка мета використання програмного забезпечення для перевірки на плагіат?*
- а) Автоматичне написання наукової статті;
 - б) Редагування граматичних помилок;
 - в) Виявлення текстових запозичень без належного цитування;
 - г) Форматування списку використаних джерел;
 - д) Перевірка актуальності досліджуваної теми.
7. *Який принцип академічної доброчесності передбачає самостійне виконання навчальних та наукових завдань?*
- а) Чесність;
 - б) Відкритість;
 - в) Самостійність;
 - г) Відповідальність;
 - д) Професіоналізм.
8. *Яка дія дослідника в готельно-ресторанній сфері може бути розцінена як порушення етики наукових досліджень щодо учасників?*
- а) Проведення анонімного опитування;
 - б) Отримання інформованої згоди на участь в експерименті;
 - в) Розголошення конфіденційної інформації про клієнтів без їхньої згоди;
 - г) Використання загальнодоступних статистичних даних;
 - д) Забезпечення добробутніх умов для учасників експерименту.
9. *Який інструмент зазвичай використовується для перевірки відсотка оригінальності тексту наукової роботи?*
- а) Статистичні пакети (наприклад, SPSS);
 - б) Програми для створення презентацій (наприклад, PowerPoint);
 - в) Системи виявлення плагіату (наприклад, Antiplagiat, Turnitin);
 - г) Текстові редактори (наприклад, MS Word);
 - д) Бібліографічні менеджери (наприклад, Zotero).
10. *Який аспект не є складовою академічної доброчесності при підготовці наукової статті?*
- а) Належне цитування використаних джерел;
 - б) Оригінальність представлених ідей;

- в) Чесність у представленні результатів;
- г) Позитивні відгуки наукового керівника;
- д) Самостійне виконання роботи.

Проблемні питання для дискусії

1. Чому фальсифікація даних про задоволеність клієнтів є не лише етичною, але й комерційною помилкою?
2. Як переконатися, що дослідження про ефективність персоналу не порушує конфіденційність співробітників?
3. Чи можна використовувати дані клієнтів без їх згоди для наукових публікацій?
4. Які наслідки для готелю може мати публікація дослідження з використанням плагіату?
5. Чому академічна доброчесність важлива навіть у прикладних дослідженнях для ресторанного бізнесу?

Індивідуальне завдання: підготовка презентацій до виступів.

Семінарське заняття № 7.

Міждисциплінарні дослідження, наукові школи та дослідницькі напрями у сфері гостинності

План

- 1) Роль міждисциплінарного підходу у проведенні наукових досліджень готельно-ресторанної індустрії.
- 2) Наукові школи та їхня роль у розвитку науки, бізнесу та економіки в контексті готельно-ресторанної справи.
- 3) Сучасні тенденції та напрями досліджень у сфері гостинності: клієнтський досвід, екологічні ініціативи, цифровізація.

Рекомендовані джерела: [1; 2; 9; 10; 11].

Для плідної підготовки до семінарського заняття № 7 «Міждисциплінарні дослідження, наукові школи та дослідницькі напрями у сфері гостинності» уважно опрацюйте лекції 14-15 «Міждисциплінарні наукові дослідження», «Наукові школи та дослідницькі напрями у сфері гостинності», рекомендовані джерела [1; 2; 9; 10; 11], акцентуючи увагу на ролі поєднання різних наукових дисциплін (економіки, соціології, психології, ІТ тощо) для глибокого аналізу проблем готельно-ресторанної індустрії. З'ясуйте, що таке наукові школи, та подумайте про їхній вплив на розвиток знань, бізнесу та економіки саме у сфері гостинності. Ознайомтеся з сучасними тенденціями досліджень, такими як вивчення клієнтського досвіду,

впровадження екологічних ініціатив та процеси цифровізації в готелях та ресторанах. Будьте готові обговорювати конкретні приклади міждисциплінарних досліджень та ділитися своїми думками щодо актуальних напрямів розвитку науки в галузі гостинності.

Тестові завдання для самоконтролю знань (семінарське заняття № 7)

Виберіть одну правильну відповідь.

1. *Який підхід передбачає використання знань та методів з різних наукових дисциплін для дослідження проблем готельно-ресторанної індустрії?*
 - а) Монодисциплінарний;
 - б) Внутрішньогалузевий;
 - в) Міждисциплінарний;
 - г) Багатопрофільний;
 - д) Технологічний.
2. *Яка наукова дисципліна найменш імовірно буде залучена до міждисциплінарного дослідження впливу соціальних мереж на бронювання готелів?*
 - а) Маркетинг;
 - б) Соціологія;
 - в) Інформаційні технології;
 - г) Економіка;
 - д) Астрономія.
3. *Що таке наукова школа в контексті готельно-ресторанної справи?*
 - а) Група підприємств, що використовують однакові бізнес-моделі;
 - б) Система закладів освіти, що готують фахівців для галузі;
 - в) Спільнота науковців, об'єднаних спільними ідеями, підходами та лідером у дослідженні певної проблематики;
 - г) Асоціація готельєрів та рестораторів певного регіону;
 - д) Періодичне наукове видання з питань гостинності.
4. *Яку роль відіграють наукові школи у розвитку готельно-ресторанного бізнесу?*
 - а) Забезпечують фінансування наукових досліджень;
 - б) Сприяють стандартизації послуг;

- в) Генерують нові знання, теорії та підходи до управління та розвитку галузі;
 - г) Займаються практичним впровадженням інновацій;
 - д) Контролюють якість підготовки кадрів.
5. *Яка з наведених тенденцій є сучасним напрямом досліджень у сфері гостинності?*
- а) Збільшення кількості готелів з традиційним дизайном;
 - б) Зменшення уваги до екологічних питань;
 - в) Покращення клієнтського досвіду за допомогою технологій;
 - г) Зниження ролі цифрових каналів комунікації;
 - д) Уніфікація стандартів обслуговування незалежно від культурних особливостей.
6. *Який аспект дослідження клієнтського досвіду є актуальним у сучасній готельно-ресторанній індустрії?*
- а) Аналіз переваг стандартних пакетних пропозицій;
 - б) Вивчення впливу масової реклами на вибір готелю;
 - в) Персоналізація послуг на основі цифрових технологій та даних;
 - г) Оцінка важливості фізичного контакту між персоналом та гостями;
 - д) Дослідження ефективності залучення клієнтів через друковані видання.
7. *Яка екологічна ініціатива є поширеним напрямом досліджень у сфері гостинності?*
- а) Збільшення використання одноразового посуду для гігієни;
 - б) Мінімізація витрат на енергозбереження;
 - в) Впровадження практик сталого розвитку та зменшення екологічного сліду;
 - г) Ігнорування питань сортування відходів;
 - д) Збільшення використання хімічних засобів для прибирання.
8. *Який процес у готельно-ресторанному бізнесі є об'єктом досліджень у сфері цифровізації?*
- а) Зниження кваліфікації персоналу через автоматизацію;
 - б) Обмеження використання онлайн-платформ для бронювання;
 - в) Впровадження новітніх інформаційних технологій для оптимізації управління та покращення сервісу;

- г) Зменшення інвестицій у технологічну інфраструктуру;
 - д) Ускладнення комунікації з клієнтами через онлайн-канали.
9. *Яка перевага міждисциплінарного підходу при дослідженні впливу пандемії на готельно-ресторанний бізнес?*
- а) Забезпечує вузькоспеціалізований погляд на проблему;
 - б) Обмежується аналізом лише економічних наслідків;
 - в) Дозволяє комплексно оцінити соціальні, економічні, психологічні та технологічні аспекти кризи;
 - г) Ігнорує думки представників різних галузей;
 - д) Спрощує розуміння складних процесів до рівня однієї дисципліни.
10. *Який фактор найменш імовірно сприятиме розвитку нових наукових шкіл у сфері гостинності?*
- а) Наявність авторитетного лідера з оригінальними ідеями;
 - б) Активна публікаційна діяльність членів спільноти;
 - в) Розвиток міжнародної співпраці;
 - г) Ізоляція від інших наукових напрямів;
 - д) Проведення спільних наукових заходів.

Проблемні питання для дискусії

1. Чому поєднання соціології та ІТ необхідне для аналізу впливу соціальних мереж на бронювання номерів?
2. Чи можна розробити універсальну міждисциплінарну методологію для всіх готельно-ресторанних досліджень?
3. Чому стратегія підвищення конкурентоспроможності готелю вимагає участі експертів з різних дисциплін?
4. Чи можна прогнозувати розвиток галузі гостинності без врахування політичних та економічних ризиків?
5. Як наукові дослідження допомагають готелям адаптуватися до швидких змін у світі?

Індивідуальне завдання: підготовка презентацій до виступів.

Семінарське заняття № 8.
Особливості наукових досліджень у готельно-ресторанній сфері
План

- 1) Специфіка досліджень у готельно-ресторанній сфері. Вплив культурних особливостей на якість обслуговування.
- 2) Методологічні підходи: кількісні та якісні методи досліджень у готельно-ресторанній сфері.
- 3) Актуальні проблеми: адаптація готельно-ресторанних комплексів до глобальних викликів та змін (на прикладі воєнних загроз).
Рекомендовані джерела: [2; 4; 9; 10; 11; 25]

Для продуктивної підготовки до семінарського заняття № 8 "Особливості наукових досліджень у готельно-ресторанній сфері" ретельно опрацюйте лекцію 16 на тему «Специфіка досліджень у сфері гостинності», рекомендовані джерела [2; 4; 9; 10; 11; 25], звертаючи особливу увагу на специфіку досліджень у цій галузі, зокрема вплив культурних відмінностей клієнтів на сприйняття якості обслуговування. Розгляньте особливості застосування кількісних та якісних методів дослідження для вивчення різних аспектів готельного та ресторанного бізнесу. Окремо проаналізуйте актуальні проблеми, що стоять перед галуззю, особливо питання адаптації до глобальних викликів, таких як воєнні загрози, та подумайте про можливі напрями наукових досліджень у цій сфері. Будьте готові обговорювати конкретні приклади впливу культурних факторів та ділитися своїми міркуваннями щодо методологічних підходів і актуальних проблем у дослідженнях гостинності.

Тестові завдання для самоконтролю знань (Семінарське заняття № 8)

Виберіть одну правильну відповідь.

1. *Яка особливість є специфічною для наукових досліджень у готельно-ресторанній сфері?*
 - а) Високий рівень формалізації процесів;
 - б) Перевага об'єктивних кількісних показників;
 - в) Значний вплив людського фактору та суб'єктивних оцінок клієнтів;
 - г) Стабільність ринкового середовища;
 - д) Низька залежність від зовнішніх соціально-культурних факторів.
2. *Як культурні особливості можуть впливати на якість обслуговування в готелі?*
 - а) Впливають лише на вибір страв у ресторані;
 - б) Не мають жодного впливу на сприйняття сервісу;

- в) Визначають очікування клієнтів щодо стилю комунікації, рівня формальності та розуміння потреб;
 - г) Впливають лише на дизайн інтер'єру готелю;
 - д) Є універсальними для всіх країн.
3. *Який методологічний підхід у дослідженнях ГРС спрямований на отримання числових даних та їх статистичний аналіз?*
- а) Якісний;
 - б) Описовий;
 - в) Кількісний;
 - г) Етнографічний;
 - д) Феноменологічний.
4. *Який метод дослідження є типовим для якісного підходу в ГРС?*
- а) Анкетування великої вибірки клієнтів;
 - б) Статистичний аналіз фінансових звітів;
 - в) Глибинні інтерв'ю з гостями або персоналом;
 - г) Експеримент з контрольною та експериментальною групами;
 - д) Масове опитування онлайн.
5. *Яка актуальна проблема вимагає адаптації готельно-ресторанних комплексів у контексті глобальних викликів?*
- а) Зростання популярності традиційних форм відпочинку;
 - б) Зниження вимог клієнтів до рівня безпеки;
 - в) Необхідність забезпечення безпеки та стабільності функціонування в умовах воєнних загроз;
 - г) Відсутність потреби в онлайн-сервісах;
 - д) Зменшення впливу екологічних проблем.
6. *Які аспекти безпеки можуть стати предметом наукового дослідження в готельно-ресторанній сфері в умовах воєнних загроз?*
- а) Зниження витрат на охорону;
 - б) Ігнорування повітряних тривог;
 - в) Розробка протоколів дій персоналу під час надзвичайних ситуацій та забезпечення фізичної безпеки гостей;

- г) Відсутність потреби в резервних джерелах енергії;
 - д) Інформування гостей лише іноземними мовами.
7. *Який методологічний підхід є найбільш доцільним для вивчення суб'єктивного досвіду туристів, які відвідали регіон, що постраждав від воєнних дій?*
- а) Кількісний опитування;
 - б) Статистичний аналіз кількості відвідувачів;
 - в) Якісні інтерв'ю та фокус-групи;
 - г) Експеримент з різними видами реклами;
 - д) Аналіз фінансової звітності готелів.
8. *Який фактор може мати значний вплив на сприйняття якості ресторанних послуг представниками різних культур?*
- а) Цінова політика ресторану;
 - б) Кількість посадкових місць;
 - в) Традиції чаювання, прийняті норми поведінки та очікування щодо швидкості обслуговування;
 - г) Розташування закладу;
 - д) Колір скатертин.
9. *Яка адаптаційна стратегія може бути ефективною для готельно-ресторанного бізнесу в умовах нестабільності, викликаній воєнними загрозами?*
- а) Згортання діяльності та очікування стабілізації;
 - б) Підвищення цін для компенсації ризиків;
 - в) Диверсифікація послуг, освоєння нових ринків та забезпечення гнучкості бізнес-процесів;
 - г) Ігнорування змін у споживчій поведінці;
 - д) Зменшення інвестицій у розвиток персоналу.
10. *Який аспект дослідження кількісними методами може бути корисним для аналізу впливу воєнних загроз на готельний бізнес?*
- а) Вивчення емоційного стану власників готелів;
 - б) Опис особистих історій співробітників;
 - в) Аналіз динаміки завантаженості номерів, середньої ціни та доходності до і після початку кризових подій;

- г) Збір якісних відгуків від невеликої кількості гостей;
- д) Проведення спостережень за поведінкою окремих клієнтів.

Проблемні питання для дискусії

1. Чому культурні особливості клієнтів впливають на вибір методів дослідження якості обслуговування?
2. Які переваги мають якісні методи перед кількісними при аналізі адаптації персоналу до стресових умов?
3. Чому дослідження глобальних викликів для готелів потребують гнучкої методології?
4. В чому полягають проблеми адаптації персоналу до глобальних викликів та воєнних загроз?
5. Чому проблеми адаптації готельно-ресторанних комплексів до воєнних загроз важко досліджувати?

Індивідуальне завдання: підготовка презентацій до виступів.

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОГО ЗМІСТУ

Виконання *індивідуальних завдань дослідницького змісту* під час самостійної роботи здобувача вищої освіти спрямовано на розв'язання низки завдань, що стосуються нарощування загальних та спеціальних компетентностей здобувачів, зокрема на:

- формування навичок самостійного наукового дослідження;
- застосування теорії на практиці;
- розвиток письмової та усної наукової комунікації;
- підготовку до майбутньої наукової діяльності;
- поглиблене вивчення актуальних проблем готельно-ресторанної справи та кейтерингу;
- розвиток критичного мислення та навичок роботи з інформаційними технологіями

У таблиці 4 наведено індивідуальні завдання, які потребують індивідуального вибору (3 завдання на вибір), послідовного вивчення та виконання у вигляді тез доповідей (від 2 до 5 сторінок), підготовки відповідних презентацій, виступу та готовності відповідати на запитання, брати участь у дискусії.

Таблиця 4

Тематика індивідуальних завдань дослідницького змісту для самостійної роботи

Тема	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	2	3	4
1	Актуальні проблеми розвитку готельно-ресторанного бізнесу (на прикладі конкретного регіону)	10	10
2	Сучасні виклики і загрози у розвитку готельно-ресторанного бізнесу	12	12
3	Адаптація готельно-ресторанного бізнесу до умов воєнного стану	10	10
4	Вплив сезонності на завантаженість готелів у певному регіоні	10	10
5	Екологічні тренди у розвитку готельно-ресторанного бізнесу	10	10
6	Використання цифрових технологій і мобільних додатків для покращення клієнтського досвіду в ресторанах	10	10

7	Роль кейтерингових послуг ресторану на масових заходах	10	10
8	Застосування технологій віртуальної реальності в готельному бізнесі	10	10
9	Персоналізація як тренд у готельному обслуговуванні	10	10
10	Онлайн-відгуки як інструмент оцінки якості готельних послуг	10	10
	Разом	102	102

В процесі вибору тем та роботи над індивідуальними завданнями дослідницького змісту буде корисним покроково врахувати такі методичні рекомендації:

1. **Чітко сформулюйте тему та її межі.** Оберіть одну із запропонованих тем та конкретизуйте регіон, аспект або приклад, який ви досліджуватимете.

2. **Проведіть попередній пошук інформації.** Використовуйте наукові бази даних, статті, звіти, статистичні дані, матеріали конференцій, інтернет-джерела для ознайомлення з існуючими дослідженнями та тенденціями за обраною темою.

3. **Сформулюйте мету та завдання свого дослідження.** Чітко визначте, що ви хочете досягти в результаті виконання завдання та які конкретні кроки для цього необхідно зробити.

4. **Складіть план тези доповіді.** Визначте основні розділи вашої тези (вступ, основна частина, висновки). Коротко сформулюйте ключові положення для кожного розділу.

5. **Напишіть текст тези доповіді.** Дотримуйтесь лаконічності та чіткості викладу. Використовуйте науковий стиль, підкріплюйте свої думки посиланнями на використані джерела.

6. **Підготуйте візуальну презентацію.** Використовуйте не лише текст, а й графіки, діаграми, таблиці, зображення для наочного представлення основних результатів та висновків вашого дослідження.

7. **Структуруйте презентацію логічно.** Розмістіть інформацію послідовно, виділіть ключові моменти, використовуйте чіткі та лаконічні заголовки.

8. **Репетируйте свій виступ (за потреби).** Підготуйтеся до представлення своєї роботи, продумайте свій виступ та можливі відповіді на запитання.

9. **Оформлюйте використані джерела відповідно до вимог.** Дотримуйтесь обраного стилю цитування при написанні тези та оформленні списку використаних джерел.

10. **Дотримуйтесь термінів виконання завдання.** Плануйте свою роботу таким чином, щоб вчасно подати готові тези та презентацію.

11. **Звертайтеся за консультацією до викладача.** У разі виникнення питань або труднощів звертайтеся за допомогою та роз'ясненнями до викладача.

12. **Продемонструйте самостійність та критичне мислення.** Ваша робота повинна відображати ваше особисте розуміння теми та вміння аналізувати інформацію.

5. ТЕМИ ДЛЯ ДИСКУСІЙ (КОМАНДНА РОБОТА, МОЗКОВИЙ ШТУРМ)

З метою закріплення знань під час практичних занять викладач пропонує студентам організувати команди для проведення дискусії і розв'язання проблемних питань за конкретною темою. Дискусію команд в межах наведених тем цілком можна вважати елементом або навіть окремою формою «**мозкового штурму**».

Методика організація «мозкового штурму» на практичному занятті полягає в наступному:

1. *Формування команд:* слід розділити студентів на невеликі групи (3-5 осіб).
2. *Оголошення теми:* оголосити одну із запропонованих тем для дискусії кожній команді (або запропонувати її обрати).
3. *Генерація ідей (5-10 хвилин):* кожна команда вільно генерує якомога більше ідей, думок, аргументів, пов'язаних з темою. Записуються всі ідеї без критики.
4. *Обговорення та уточнення (10-15 хвилин):* команди обговорюють згенеровані ідеї, уточнюють їх, об'єднують схожі, розвивають цікаві.
5. *Презентація результатів (5 хвилин на команду):* кожна команда представляє ключові ідеї, висновки або рішення, до яких вони дійшли.
6. *Загальна дискусія (5-10 хвилин):* загальне обговорення представлених ідей, порівняння підходів різних команд, підведення підсумків викладачем.

Ключові принципи «мозкового штурму»:

- *Заохочення будь-яких ідей:* на початковому етапі критика заборонена.
- *Кількість важливіша за якість:* генерується якомога більше ідей.
- *Комбінування та вдосконалення ідей:* ідеї одних можуть стимулювати нові думки в інших.
- *Вільне асоціювання:* заохочується висловлювання будь-яких, навіть незвичайних думок.

Використання такого формату на практичному занятті сприяє активному залученню студентів до осмисленого розгляду проблеми, розвитку їхнього критичного мислення, навичок командної роботи та вміння аргументувати свою позицію.

Нижче пропонуються теми з проблемними питаннями для командної роботи студентів та дискусії за методикою «*мозкового штурму*»:

Теми для дискусій команд (за методикою «мозкового штурму»):

1. Вступ до методології наукових досліджень:

- Чи завжди досвід є надійнішим за наукове дослідження у прийнятті рішень в готельно-ресторанному бізнесі? Наведіть аргументи "за" і "проти".
- Які етапи наукового дослідження є найбільш критичними для отримання об'єктивних результатів у сфері ГРС? Обґрунтуйте свою думку.
- Який тип досліджень (фундаментальне, прикладне, міждисциплінарне) є найбільш актуальним для розвитку готельно-ресторанної галузі України сьогодні?

2. Філософські основи наукового пізнання:

- Чи може наукове дослідження у сфері гостинності бути повністю об'єктивним, враховуючи суб'єктивність оцінки якості послуг?
- Який з методологічних принципів наукового пізнання (системність, доказовість, критичність, прагматичність, етична відповідальність) є, на вашу думку, найважливішим для дослідника ГРС? Чому?
- Як філософські погляди дослідника можуть вплинути на вибір теми та інтерпретацію результатів дослідження у сфері гостинності?

3. Методи наукового дослідження:

- Які загальнонаукові методи є найбільш ефективними для аналізу тенденцій розвитку ресторанного бізнесу? Наведіть конкретні приклади.
- Які етичні питання можуть виникнути при застосуванні емпіричних методів (спостереження, експеримент, опитування) у дослідженнях клієнтів готелів?
- У яких ситуаціях моделювання бізнес-процесів є найбільш корисним теоретичним методом дослідження в ресторанному бізнесі?

4. Наукова проблема та її формулювання:

- Наведіть приклади наукових проблем у готельно-ресторанному бізнесі, які суттєво відрізняються від поточних практичних завдань.
- Які критерії вибору наукової проблеми є, на вашу думку, найбільш важливими для забезпечення успішного та корисного дослідження в ГРС?
- Сформулюйте наукову проблему, актуальну для сучасного готельно-ресторанного бізнесу України. Обґрунтуйте її актуальність, новизну та реалізаційний потенціал.

5. Наукова гіпотеза та її перевірка:

- Наведіть приклади добре сформульованих гіпотез у сфері ресторанного або готельного маркетингу. Які вимоги до їх формулювання вони враховують?
- Які експериментальні методи можуть бути використані для перевірки гіпотез щодо ефективності різних маркетингових стратегій у готелях?
- Які статистичні методи є найбільш доцільними для перевірки гіпотез, пов'язаних з поведінкою споживачів ресторанних послуг?

6. Планування наукового дослідження:

- Які елементи структури плану наукового дослідження є, на вашу думку, найважливішими для забезпечення його успішної реалізації у готельно-ресторанному проєкті?
- Наведіть приклади SMART-цілей для дослідження, спрямованого на покращення якості обслуговування в готелі.
- Які критерії слід враховувати при виборі методів дослідження для конкретного готельно-ресторанного проєкту?

7. Науковий експеримент:

- У яких ситуаціях у готельно-ресторанному бізнесі доцільно використовувати лабораторні, польові та натуральні експерименти? Наведіть приклади.
- Як спланувати А/В тестування для оцінки ефективності двох різних рекламних кампаній готелю в соціальних мережах?
- Які фактори слід враховувати при аналізі результатів експерименту щодо впливу зміни інтер'єру ресторану на його відвідуваність?

8. Обробка та аналіз наукових даних в процесі наукових досліджень:

- У яких випадках доцільно використовувати кореляційний та регресійний аналіз при дослідженні даних про доходи готелів та ресторанів? Яку інформацію можна отримати?
- Які інструменти візуалізації даних є найбільш ефективними для презентації результатів дослідження задоволеності клієнтів готелю? Чому?
- Як правильно інтерпретувати статистично значущі результати дослідження у контексті управління готельним бізнесом?

9. Наукова стаття та її структура:

- Які вимоги до структури наукової статті є, на вашу думку, найважливішими для забезпечення її зрозумілості та наукової цінності?
- Які існують стандарти оформлення наукових джерел в Україні? Чому важливо їх дотримуватися?
- Які ключові елементи повинна містити анотація до наукової статті про сучасні тренди ресторанного бізнесу?

10. Основні види наукових робіт. Магістерська робота, дисертація, монографія:

- Яка роль магістерської роботи у підготовці фахівців для готельно-ресторанного бізнесу? Які основні вимоги до її новизни?
- Чим відрізняється дисертаційна робота від магістерської за метою, глибиною дослідження та вимогами до наукової новизни у сфері гостинності?
- У яких випадках написання монографії може бути корисним для розвитку наукових знань у готельно-ресторанній галузі?

11. Наукові дискусії та конференції:

- Які форми наукових дискусій є найбільш ефективними для обміну думками та генерування нових ідей у сфері готельно-ресторанної справи?
- Які ключові аспекти слід врахувати при підготовці презентації наукового дослідження для виступу на міжнародній конференції з ресторанних інновацій?
- Які правила публічного виступу є найбільш важливими для успішної презентації наукових результатів?

12. Етика наукових досліджень:

- Які принципи академічної доброчесності є найбільш важливими для дослідників у сфері готельно-ресторанного бізнесу? Чому?
- Наведіть приклади відповідальності за фальсифікацію даних у дослідженнях, пов'язаних з готельно-ресторанною сферою. Які можуть бути наслідки?
- Які інструменти перевірки на плагіат ви вважаєте найбільш ефективними? Як правильно інтерпретувати результати їхньої роботи?

6. ПРАКТИЧНІ КЕЙСИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Для самостійної роботи здобувачів пропонуємо для розгляду практичні кейси, які стимулюють критичне мислення та розкривають зв'язок між науковими дослідженнями, етикою, відповідальністю і практичними бізнес-рішеннями.

Нагадаємо, що *практичний кейс* – це опис реальної ситуації або проблеми з практики, яку потрібно проаналізувати та запропонувати шляхи вирішення, використовуючи отримані знання та навички з курсу. Це як тренажер для застосування теорії в житті.

ПРАКТИЧНИЙ КЕЙС 1: «Сліпий» дегустатор проти статистики

Опис: Власник мережі ресторанів «Смакота» вирішив оновити меню десертів. Шеф-кухар запропонував п'ять нових позицій, впевнений у їхньому успіху, базуючись на власному досвіді та позитивних відгуках кількох постійних клієнтів. Для остаточного вибору власник вирішив провести дослідження – сліпу дегустацію серед випадкових відвідувачів одного з ресторанів мережі та зібрати статистичні дані про їхні вподобання.

Завдання:

1. Чим відрізняється підхід шеф-кухаря від підходу власника ресторану до оцінки нових десертів? Які характеристики наукового дослідження присутні у підході власника?

2. Які потенційні недоліки можуть бути у підході шеф-кухаря, що базується лише на досвіді?

3. Які переваги надає статистичний аналіз вподобань клієнтів порівняно з особистою думкою шеф-кухаря?

Відповіді та висновки слід оформити письмово.

ПРАКТИЧНИЙ КЕЙС 2: Еволюція концепції «все включено»

Опис: Дослідницька група з числа студентів вивчає історію розвитку концепції «все включено» у готельному бізнесі. Вони аналізують перші згадки про подібні пропозиції, етапи їхнього поширення в різних регіонах, зміни у наповненні пакетів послуг та вплив цієї концепції на задоволеність клієнтів і прибутковість готелів.

Завдання:

1. До якого типу наукових досліджень (фундаментальне, прикладне, міждисциплінарне) можна віднести це дослідження? Обґрунтуйте свою відповідь.

2. Які основні етапи наукового дослідження будуть задіяні в цьому проєкті? Опишіть коротко кожен з них.

3. Яке практичне значення можуть мати результати цього дослідження для сучасних готельєрів?

Відповіді та висновки слід оформити письмово.

ПРАКТИЧНИЙ КЕЙС 3: Вплив музики на середній чек у ресторані

Опис: Менеджер ресторану "Мелодія смаку" припустив, що зміна музичного супроводу може вплинути на суму, яку витрачають відвідувачі. Він вирішив провести експеримент: протягом одного тижня в ресторані звучала класична музика, а протягом наступного – джазова. Фіксувалися середній чек кожного столика та кількість відвідувачів.

Завдання:

1. Охарактеризуйте цей експеримент з точки зору наукового дослідження. Які його ключові характеристики?
2. На якому етапі наукового дослідження перебуває менеджер ресторану? Які наступні кроки йому необхідно здійснити?
3. Які потенційні фактори, окрім музики, можуть вплинути на середній чек і які слід врахувати при аналізі результатів?

Відповіді та висновки слід оформити письмово.

ПРАКТИЧНИЙ КЕЙС 4: Застосування штучного інтелекту для персоналізації готельних послуг

Опис: Група дослідників розробляє концепцію інтелектуальної системи для готелю, яка б аналізувала дані про попередні вподобання гостей, їхні відгуки та поведінку під час перебування, щоб пропонувати максимально персоналізовані послуги (наприклад, рекомендації щодо ресторанів, екскурсій, налаштування номера).

Завдання:

1. До якого типу наукових досліджень можна віднести розробку цієї концепції? Обґрунтуйте свою думку.
2. Які наукові дисципліни можуть бути залучені до цього дослідження? Поясніть їхню роль.
3. Які етичні питання можуть виникнути при впровадженні подібних систем персоналізації в готельному бізнесі?

Відповіді та висновки слід оформити письмово.

ПРАКТИЧНИЙ КЕЙС 5: Порівняльний аналіз систем онлайн-бронювання готелів

Опис: Студент проводить наукове дослідження, метою якого є порівняння функціональних можливостей, зручності використання та вартості інтеграції різних систем онлайн-бронювання для невеликих готелів. Він аналізує описи систем, відгуки користувачів, проводить тестування демо-версій та порівнює тарифні плани.

Завдання:

1. Визначте предмет та об'єкт цього наукового дослідження.

2. На якому етапі наукового дослідження перебуває студент? Які джерела інформації він використовує?

3. Яке практичне завдання вирішує це дослідження для власників невеликих готелів?

Відповіді та висновки слід оформити письмово.

7. ГЛОСАРІЙ

Аксіома – твердження, яке приймається без доведення як вихідне положення наукової теорії.

Актуальність – ступінь важливості та своєчасності досліджуваної проблеми для розвитку науки та практики на даний момент.

Аналіз – метод наукового дослідження, що полягає у розчленуванні об'єкта на складові частини для їхнього окремого вивчення.

Аналогія – метод пізнання, що ґрунтується на встановленні подібності між різними об'єктами або явищами за певними ознаками та перенесенні знань з одного об'єкта на інший.

Анкетування – метод збору первинної інформації шляхом письмового опитування респондентів за допомогою спеціально розробленої анкети.

Анотація – коротка характеристика змісту наукової праці, що включає основну тему, мету, методи та головні результати дослідження.

Види наукових праць – різні форми представлення результатів наукових досліджень (стаття, монографія, звіт, дисертація, тези тощо).

Визначення (дефініція) – стисле та точне формулювання сутності поняття, що розкриває його найважливіші ознаки.

Вимірювання – процес визначення кількісних характеристик досліджуваних об'єктів або явищ за допомогою певних одиниць та інструментів.

Висновки – стисле формулювання основних результатів наукового дослідження, їхнього значення та перспектив подальших досліджень.

Гіпотеза – науково обґрунтоване припущення, що висувається для пояснення певних фактів, явищ або зв'язків і потребує подальшої перевірки.

Гносеологія – розділ філософії, що вивчає природу пізнання, його можливості та межі, форми і методи наукового знання.

Дедукція – метод умовиводу, що полягає у виведенні окремих тверджень (наслідків) із загальних положень (посилок).

Дисертація – кваліфікаційна наукова праця, підготовлена для публічного захисту з метою здобуття наукового ступеня.

Доведення – логічний процес обґрунтування істинності певного твердження (тези) за допомогою інших істинних тверджень (аргументів).

Експеримент – метод наукового дослідження, що передбачає активне втручання дослідника в досліджуваний процес шляхом створення контрольованих умов для виявлення причинно-наслідкових зв'язків.

Завдання наукове – конкретні кроки або питання, які необхідно вирішити для досягнення мети наукового дослідження.

Засоби науки – інструменти, обладнання, матеріали, інформаційні ресурси та інші елементи, що використовуються в процесі наукового дослідження.

Ідея – основна думка, задум наукового дослідження, що визначає його напрямок.

Індукція – метод виведення загальних тверджень (узагальнень) на основі спостереження окремих фактів або випадків.

Інновації - це впровадження нових або значно поліпшених продуктів (товарів чи послуг), процесів, нових методів маркетингу або нових організаційних методів у діловій практиці, організації робочого місця чи зовнішніх зв'язках. Іншими словами, це якісно нові зміни або нововведення, спрямовані на підвищення ефективності та конкурентоздатності.

Інтуїція – здатність безпосередньо осягати істину без логічного обґрунтування, часто на основі попереднього досвіду та знань.

Істина – відповідність знання дійсності, адекватне відображення об'єкта пізнання суб'єктом.

Категорія – найбільш загальне та фундаментальне поняття науки, що відображає суттєві властивості та відношення об'єктів і явищ.

Класифікація – метод наукового дослідження, що полягає у розподілі об'єктів або явищ на групи (класи, види) за певними ознаками.

Компіляція – укладання наукової праці на основі використання та систематизації матеріалів з різних джерел без самостійного дослідження.

Концепція – система поглядів, розуміння певного явища або процесу, що відображає основну ідею дослідження.

Мета дослідження – очікуваний кінцевий результат, на досягнення якого спрямоване наукове дослідження.

Методи дослідження – сукупність способів і прийомів, які використовуються для отримання наукових знань та досягнення мети дослідження.

Методологія дослідження: система принципів, підходів та методів, що лежать в основі організації та проведення наукового дослідження.

Моделювання – метод наукового дослідження, що полягає у створенні та вивченні моделей, які є спрощеними відображеннями реальних об'єктів або процесів.

Монографія – наукова праця, в якій глибоко та всебічно досліджується одна наукова проблема або тема, що належить одному або кільком авторам.

Наука – сфера людської діяльності, спрямована на отримання, систематизацію, перевірку та поширення об'єктивних знань про дійсність.

Наукова діяльність – інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання і використання нових знань.

Наукова новизна – властивість наукового результату, що полягає у його оригінальності, відмінності від відомих раніше знань та внесенні нового внеску у відповідну галузь науки.

Наукова робота – будь-яка завершена наукова праця (стаття, тези, звіт, монографія, дисертація тощо).

Наукова стаття: опублікована наукова праця невеликого обсягу, що містить результати конкретного наукового дослідження.

Наукова тема – це чітко сформована та концептуально оформлена область наукового пошуку.

Наукова школа – група науковців, об'єднаних спільними науковими ідеями, підходами та методами дослідження, а також наявністю визнаного лідера.

Наукове дослідження – цілеспрямований процес пізнання, спрямований на отримання нових знань, виявлення закономірностей, встановлення фактів та перевірку гіпотез.

Науковий звіт – документ, що містить детальний опис процесу та результатів завершеного наукового дослідження.

Науковий факт – об'єктивно існуюча подія, явище або властивість, встановлена в процесі наукового дослідження та підтверджена емпірично.

Наукометрія – галузь науки, що займається кількісними методами вивчення розвитку науки, наукової продуктивності та впливу наукових публікацій.

НДР (науково-дослідна робота) – процес наукового дослідження, спрямований на отримання нових знань або вирішення конкретної науково-технічної проблеми.

Об'єкт дослідження – процес або явище реальності, на яке спрямоване наукове дослідження.

Парадигма – сукупність фундаментальних теоретичних положень, загальноприйнятих наукових досягнень та методів дослідження, що домінують у певній галузі науки протягом певного історичного періоду.

Плагіат – представлення чужого авторства на науковий твір або його частину як власного.

Поняття – форма мислення, що відображає загальні та суттєві ознаки класу об'єктів або явищ.

Постулати – твердження, які приймаються без доведення в межах певної теорії як вихідні положення, на відміну від аксіом, які є загальнонауковими.

Практичне завдання – завдання, спрямоване на застосування теоретичних знань для вирішення конкретних практичних проблем.

Практична цінність – значення результатів наукового дослідження для вирішення практичних завдань, впровадження у виробництво, освіту тощо.

Принципи – основні положення, закономірності або правила, що лежать в основі наукового дослідження або певної теорії.

Прогнозування – науково обґрунтоване передбачення майбутнього стану або розвитку досліджуваного об'єкта чи явища.

Резюме – стислий виклад основних положень та висновків наукової праці.

Реферат – короткий письмовий виклад змісту однієї або кількох наукових праць з певної теми.

Синтез – метод наукового дослідження, що полягає в об'єднанні окремих елементів, частин або ознак об'єкта в єдине ціле для виявлення нових властивостей та зв'язків.

Спостереження – метод наукового дослідження, що полягає у цілеспрямованому та систематичному сприйнятті досліджуваного об'єкта або явища без активного втручання дослідника.

Структура наукової роботи – внутрішня організація наукової праці, що включає послідовність розділів, підрозділів, пунктів та інших елементів.

Судження: форма мислення, що є твердженням або запереченням існування певних зв'язків між об'єктами або їхніми властивостями.

Сутність – внутрішня основа, головна визначальна сторона об'єкта або явища, що зумовлює його властивості та поведінку.

Тези – стисло сформульовані основні положення наукової доповіді, статті або іншої наукової праці.

Теорія – система взаємопов'язаних понять, законів та принципів, що дає цілісне пояснення певної сукупності явищ або процесів.

Термін – слово або словосполучення, що має спеціальне значення в певній галузі науки, техніки або мистецтва.

Узагальнення – логічний процес переходу від окремих фактів, явищ або випадків до загальних положень або висновків.

Факт науковий – опис об'єктивно існуючої події, явища або властивості, отриманий в процесі наукового дослідження та зафіксований за допомогою наукових методів.

Функції – основні напрямки діяльності або призначення науки.

Цілі науки – загальні спрямування наукової діяльності, такі як пізнання істини, пояснення світу, прогнозування явищ та сприяння прогресу.

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Предмет та основні завдання методології наукових досліджень.
2. Зв'язок методології наукових досліджень з іншими науковими дисциплінами.
3. Поняття наукового дослідження та його характерні ознаки.
4. Основні етапи наукового дослідження: загальна характеристика.
5. Вибір теми наукового дослідження: критерії та джерела.
6. Формулювання мети та завдань наукового дослідження.
7. Огляд літератури як етап наукового дослідження: мета та методи.
8. Розробка методології дослідження: вибір методів та інструментів.
9. Збір первинних даних: методи та особливості на прикладі готельно-ресторанного бізнесу.
10. Аналіз та інтерпретація отриманих даних у науковому дослідженні.
11. Формулювання висновків та рекомендацій за результатами дослідження.
12. Підготовка до публікації результатів наукового дослідження.
13. Фундаментальні наукові дослідження: сутність та приклади на прикладі готельно-ресторанного бізнесу.
14. Прикладні наукові дослідження.
15. Міждисциплінарні наукові дослідження: сутність та приклади у сфері готельно-ресторанного бізнесу.
16. Онтологічні аспекти наукового пізнання та їх значення для досліджень на прикладі готельно-ресторанного бізнесу.
17. Гносеологічні аспекти наукового пізнання: об'єктивність, істина.
18. Наукова картина світу та її формування в процесі досліджень на прикладі готельно-ресторанного бізнесу.
19. Принцип системності в науковому пізнанні та його застосування у сфері готельно-ресторанного бізнесу.
20. Принцип доказовості в науковому пізнанні та його забезпечення в процесі досліджень на прикладі готельно-ресторанного бізнесу.
21. Принцип критичності в науковому пізнанні та його роль для дослідника на прикладі готельно-ресторанного бізнесу.
22. Принцип прагматичності в науковому пізнанні та його значення для практичної цінності досліджень у сфері готельно-ресторанного бізнесу.
23. Принцип етичної відповідальності дослідника у сфері гостинності.
24. Філософія як основа формування наукового світогляду дослідника.

25. Загальнонауковий метод аналізу та його застосування у дослідженнях на прикладі готельно-ресторанного бізнесу.
26. Загальнонауковий метод синтезу та його застосування у дослідженнях на прикладі сфери гостинності.
27. Загальнонауковий метод індукції та його застосування у дослідженнях на прикладі готельно-ресторанного бізнесу.
28. Загальнонауковий метод дедукції та його застосування у дослідженнях на прикладі готельно-ресторанного бізнесу.
29. Емпіричний метод спостереження та його особливості застосування в готельній індустрії.
30. Емпіричний метод експерименту та його види. Планування експерименту на прикладі сфери гостинності.
31. Емпіричний метод опитування: види опитувань та розробка інструментарію для готельно-ресторанного бізнесу.
32. Теоретичний метод моделювання бізнес-процесів у ресторанному бізнесі.
33. Сутність наукової проблеми та її відмінність від практичного завдання на прикладі готельно-ресторанного бізнесу.
34. Критерій актуальності при виборі наукової проблеми дослідження на прикладі сфери гостинності.
35. Критерій наукової новизни при виборі наукової проблеми дослідження на прикладі готельно-ресторанного бізнесу.
36. Критерій реалізаційного потенціалу при виборі наукової проблеми дослідження на прикладі сфери гостинності.
37. Формулювання наукової проблеми дослідження у контексті готельно-ресторанного бізнесу.
38. Гіпотеза наукового дослідження: сутність та вимоги до формулювання.
39. Принципи академічної доброчесності дослідників.
40. Наукові дискусії та конференції. Етика поведінки дослідника.
41. Експериментальні та статистичні методи перевірки наукових гіпотез на прикладі готельно-ресторанного бізнесу.
42. Роль наукових досліджень для впровадження інновацій у розвитку готельно-ресторанного бізнесу.
43. Структура плану наукового дослідження: мета, завдання, об'єкт, предмет.
44. Специфіка наукових досліджень у сфері гостинності.
45. Визначення SMART-цілей для наукового дослідження на прикладі готельно-ресторанного бізнесу.

46. Вибір методів дослідження для різних типів готельно-ресторанних проєктів.
47. Види наукових експериментів та їх застосування в готельно-ресторанній індустрії.
48. Сучасні тенденції та напрями досліджень у сфері гостинності: клієнтський досвід, екологічні ініціативи
49. Роль інформаційних технологій у наукових дослідженнях.
50. Роль науки в інноваційному розвитку готельно-ресторанного бізнесу.

9. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, як рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

Оцінку «добре» (82-89 балів, В) заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

Оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

– опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

Оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) заслуговує студент, який:

– знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

– виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;

– ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

– допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

Оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) заслуговує студент, який:

– володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) виставляється студенту, який:

– виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

Оцінку «незадовільно» (35 балів, F) виставляється студенту, який:

– володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

– допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

– не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача вищої освіти протягом семестру.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Александров І.О., Ткач К.І., Філіппова С.В. Методологія та організація наукових досліджень: підручник. Одеса: Астропринт, 2018. 197 с.
2. Бабайлов В.К. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків: Бровін О.В., 2019. 148 с.
3. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків: Право, 2019. 368 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/OMND.pdf
4. Дороніна М. С., Хаустова В. Є., Доронін А. В. Методологія і технологія соціально-економічних наукових досліджень (схеми, визначення, приклади): навч. посіб. Харків: Лібуркіна Л. М., 2023. 173 с.
5. Зацерковний В.І., Тішаєв В.К., Демидов В.К. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
6. Іноземцев Г.Б., Козирський В.В., Окушко О.В. Методологія наукових досліджень: монографія. Київ: Компринт, 2017. 196 с.
7. Ладанюк А.П., Власенко Л.О., Кишенько В.Д. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2018. 351 с.
8. Матвєєва О.Л., Тихенко О.М., Трофімов І.Л. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ : НАУ, 2018. 195 с.
9. Медвідь В.Ю., Данько Ю.І., Коблянська І.І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2020. 218 с.
10. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / [І.С. Добронравова та ін.; за ред. І.С. Добронравової]. Київ: Київський університет, 2018. 606 с.
11. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / за ред. В. П. Горина. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2023. 170 с.
12. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / Л.О. Єльнікова [та ін.]. Дніпро: Укр. держ. ун-т науки і технологій, 2024. 226 с.
13. Методологія і методи наукових досліджень: навч. посіб. / Курок О. І. [та ін.]; Глухів: Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2024. 215 с.
14. Мокін Б.І., Мокін О.Б., Мокін В.Б. Методологія та організація наукових досліджень: підручник. Вінниця: ВНТУ, 2023. 229 с.
15. Момот О. Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. посіб. Полтава: ПП Астроя, 2023. 99 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi78/0058266.pdf>

16. Саввова О.В. Методологія наукових досліджень: конспект лекцій для студентів 1 курсу денної форми навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 104 с.

17. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: навч. посіб. К.: НУХТ, 2022. 385 с.

18. Теорія і методологія наукових досліджень : навч. посіб. для студентів (магістрів) усіх форм навчання / Ю.Д. Костін [та ін.]. Харків: ХНУРЕ, 2021. 152 с.

Додаткова література

19. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2016. 260 с.

20. Доценко І. О. Академічна доброчесність у системі забезпечення якості вищої освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2022. Вип. 32. С. 31-42

21. Дутковський І. Взаємодія традицій і новацій у науці. *Гілея: науковий вісник*. Київ : ВІР УАН, 2013. Вип. 73 (№ 6). С. 136–138.

22. Основні вимоги до оформлення бібліографічного опису документів. URL: <http://library.wunu.edu.ua/index.php/uk/dovidka/zrazky-bibliografichnykhopyshiv>

23. Паламар С., Науменко М. Реалізація принципів академічної доброчесності як дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти. *Освітологічний дискурс*. 2022. Вип. 3-4. С. 76–92.

24. Рекомендації з оформлення посилань в наукових роботах (Vancouver style, ACS style, APA style, AIP style, Chicago style: Author-Date, Chicago style: Notes and Bibliography, Harvard Referencing style, IEEE style, MLA style, Oscola style). Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут», 2016. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/16051>

25. Семикіна М.В., Журило І.В., Бугаєва М.В. Торговельне та ресторанне підприємництво: методологія дослідження ефективності та соціальної відповідальності бізнесу. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки)*. 2025.(1) С.49-59. <http://es.khpi.edu.ua/article/view/326073>

26. Семикіна М.В. Доброчесність, соціальна відповідальність та етика в бізнесі: опорний конспект лекцій з кейсами, дискусіями, діловими іграми : навч. посіб. / М. В. Семикіна, Л. Д. Запирченко, А. А. Немненко ; [за наук. ред. М. В. Семикіної] ; М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. Кропивницький : КОД, 2025. 182 с. <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/16400>

27. Соболев Х.С., Петровська Н.І., Гуняк О.М. Методологія і принципи наукових досліджень: навч. посіб. Львів: НУ «Львівська політехніка», 2018. 87 с.

28. Татар М.С. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. Харків : ХАІ, 2019. 103 с.

29. Тимошенко І.В., Сідоров В.І., Нащекіна О.М. Основи наукових досліджень: методологія і практика: навч. посіб. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2019. 251 с.

30. Філософські аспекти наукового пізнання: навч. посіб. / О.Ю. Панфілов, О.П. Дзьобань, І.М. Будур та ін.; за заг. ред. О.Ю. Панфілова. Харків: ХіФ КНТЕУ, 2019. 276 с.

Законодавчі та нормативні документи

31. Конституція України: офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.

32. Міжнародний стандарт. Соціальна відповідальність (SA8000) : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0015697-07#Text>.

33. Про вищу освіту: Закон України. Відом. Верхов. Ради України. 2014. № 37–38. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

34. Про затвердження вимог до оформлення дисертації: Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>

35. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 № 1023-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1023-12>

36. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>

37. Про курорти: Закон України від 05.10.2000 № 2026-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2026-14>

38. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 10.06.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

39. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 23.12.1997 № 771/97-ВР. URL: <https://bit.ly/3uvRiwz>

40. Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук: Наказ МОН України від 23.09.2019 № 1220. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1086-19#Text>

41. Про стандартизацію: Закон України від 05.06.2014 № 1315-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1315-18>

42. Про підприємництво: Закон України від 07.02.1991 р. № 698-ХІІ. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12>.

43. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 № 324/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/324/95-%D0%B2%D1%80>

44. Про присудження ступеня доктора філософії: Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 06.03.2019 № 167. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2019-%D0%BF#Text>

45. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 01.12.1998р. № 284-XIV. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/284-14>

46. Цивільний кодекс України: Кодекс України; Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/435-15>

Інформаційні ресурси

47. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

48. Кабінет Міністрів України. URL:<http://www.kmu.gov.ua>.

49. Нормативні акти України. URL: <http://www.nau.ua>

50. Національна бібліотека імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

51. Державне агентство із питань науки, інновацій та інформатизації України. URL: <http://dknii.gov.ua/>

52. Наука України в дзеркалі наукометричної бази даних SciVerse Scopus. URL: <http://www.jsi.net.ua/scopus/>